

ДЕШЕВА БІБЛІОТЕКА
РАСНОГО ПИСЬМЕНСТВА

М. ХВИЛЬОВИЙ

КІТ У ЧОБОТЯХ

№ 153

Ціна 5 к.

№153

“УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИК”

М. ХВИЛЬОВИЙ

КІТ У ЧОБОТЯХ

БІБЛІОТЕКА УРСР
ІНВ. 24154

ДАВНИЦТВО „УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИК“

Бібліографічний опис та шифри для бібліотечних каталогів на цю книгу вміщені в «Літописі Українського Друку» та «Картковому репертуарі» Української Книжкової Палати.

Ш 6/2 = 42/7

Друкарня „Укр. Робітник“
Укрголовліт № 1406
Замовлення № 4548
Примірн. 15160
Харків
1928

ВНООФ	
Звірено	20 <i>08</i>
Центральна	
наукова бібліотека	
АН УРСР	
Акт №	<i>1993</i>
№ 12	<i>97-7</i>

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

Микола Хвильовий народився 1 грудня 1893 року в посьолку Тростянці, Охтирського повіту в робітничій сім'ї. Сам робітник, Микола Хвильовий, здобув собі освіту самотужки. Свою літературну діяльність розпочав так, як її розпочинало багато теперішніх письменників за часів революції—віршами.

Його перші надхнено-урочисті твори (вірші), як і перша збірка, що вийшла в світ 1922 року за заголовком „Досвітні симфонії“, дали відчуття, що до літератури прийшов не аби-який мистець слова „поет нових післяжовтневих днів, їхнього патосу, їхньої буйної романтики та нечуваного“ нового побуту.

Але напочатку поет Микола Хвильовий дійшов свого повного зросту і сили у прозі. Справді, авторові „Синіх етюдів“ (збірка новел—1922 р.) таких ніжно-мрійних і разом з тим гостро-сатиричних, як і доба революції, нервово напружених і романтичних, було належало перше

місце в українській післяжовтневій літературі. Кожна сторінка з цієї збірки—це широке мистецьке полотно лірично-соковитих образів з тонкою грою фарб і тіней нашого побуту до деталей, змальованих талановитою рукою близького пролетаріатові мистця. Типи пролетаря - комуніста, негативні типи інтелігенції, міщанства знайшли свій повний відбиток в цій невеликій збірці. Слід відзначити, що не аби-яке місце в збірці Хвильового займали інтелігенти-комуністи, а Хвильовий останніх часів на них (інтелігентах-комуністах) зосередив усю свою увагу. Може це й добре—спеціалізація. Та на диво, така зосередженість копірвання, самокопіреання в одиничних „душах“ не зовсім і не завжди нормального інтелігента, призвели Хвильового-письменника до „Психологічної Європи“, до „Достоевщини“, до відриву від життя. І Микола Хвильовий, що був у першому ряду, замість іти поруч з нами, зростати водночас із нашим загальним зростом, зупинився. Правда, ми хочемо вірити, що він зупинився, щоб глибше глянути, вірніше відчути пульс нашого життя і незабаром знову прийде повний, широкий і змістовний зайняти своє місце—місце пролетарського письменника-революціонера.

„Кіт у чоботях“—новела, що ми її подаємо окремою книжечкою (із збірки „Сині Етюди“), заслуговує особливої уваги з боку читача. Ця, на перший погляд, безсюжетна новела має глибокий соціяльний зміст. Це, як

сам письменник говорить, гімн новій жінці-революціонерці, яка йшла і йде з нами пліч-о-пліч, як в товариш і герой, в нашій загальній боротьбі і будівництві. „Кіт у чоботях“—трішки комічний, а може й не зовсім зрозумілий заголовок. Справді, що має спільного кіт у чоботях із жінкою революціонеркою, нашим товаришем? Чи це бува на образа? А подумаєш...—влучний заголовок. Справді, хіба не здавалось нам, що звикли бачити жінку, тисячолітню під'яремницю, виконавцем примх свого володаря-чоловіка, з одного боку, та пана-гнобителя—з другого боку,—хіба не здавалось нам, на перший погляд, трохи комічним, побачивши її поряд з чоловіками в окопах, на фронтах, в установах, на коні в незграбних чоботях? Справді, отак одягнена та за такими справами жінка нагадувала kota, що ми його частенько зустрічали на малюнках, у чоботях. „Він дуже комічний“,—каже сам письменник. „Але він теплий і близький, як неньчина рука з синьою жилкою, як прозорий вечір у червінцях осини“.

Хвильовий перший проспівав гімн цим товаришам, мужнім героїням, як „пройшли з краю в край нашу червінкову революцію“, а тепер з іншими робітниками, революціонерами будують величній дім нового людського життя.

Я. Гримайло

*Інститут Т. Г. Шевченка
Кабінет Радлітератури.*

КІТ У ЧОБОТЯХ

I

Отже про глухе слово: Гапка. Гапка — глухо, ми її не Гапка, а товариш Жучок. Це так, а то — глухо.

А от гаптувати — це яскраво, бо гаптувати: вишивати золотом або сріблом.

... А то буває гаптований захід, буває схід, це коли підводиться або лягає заграва.

Гаптований — запашне слово, як буває лан у вересні або трави в сіновалах — трави, коли йде з них дух біляплавневої осоки.

Гапка — це глухо. Ми її: товариш Жучок. І личить.

... От вона:

Це тип: „кіт у чоботях“? Знаєте малюнки за дитинства: „кіт у чоботях“? Він дуже комічний. Але він теплий і близький, як неньчина рука з синьою жилкою, як прозорий вечір у червінцях осені.

„Кіт у чоботях“—це товариш Жучок. От.
А тепер я питаю:

— Відкіля вони вийшли—товариші Жучки?
Скільки їх вийшло? Га?

А пройшли вони з краю в край нашу запашну червінькову революцію. Пройшли товариші Жучки, „кіт у чоботях“.

... Ах, я знаю: це Жовтнева тайна. Відкіля вони вийшли—це Жовтнева тайна.

... Сьогодні в степах кінноти не чути, не бачу й „кота в чоботях“.

Відкіля прийшов, туди й зник.

... Зникли, розійшлись по шляхах, по кварталах, по глухих дорогах республіки.

„Кіт у чоботях“—це муралі революції.

І сьогодні, коли голубине небо, коли вітер стиха лоскоче мою скроню, в моїй душі васильковий сум.

?

Так! Я хочу проспівати степову бур'янову пісню цим сіреньким муралям. Я дуже хочу, але—

— Я не можу: треба, щоб була пісня пісень, треба щоб був—

— Гімн.

Тому й васильковий сум: хіба я створю

гімн „коту в чоботях“, щоб понести цей гімн у глухі нетрі республіки?

Хіба я створю гімн?

· · · · ·

От її одіж:

— Блуза, спідничка (зимою стара шинеля), капелюшок, чоботи.

Блуза колір „хакі“, без гудзиків, колір „хакі“—це ж зелений, а вся революція стукає, дзвенить, плужить, утрамбовує по ярках, по бур'янах, біля шахти—де колір „хакі“.

Вся революція без гудзиків, щоб було прссторо, щоб можна розправитись, зідхнути вільно на всі легені, на всі степи, на всі оселі...

— На ввесь світ!

Спідничка теж „хакі“, а коли й не так, то все одно так, бо колір з бур'янів давно вже одбився в ній. Так, і спідничка теж „хакі“. Вона трішки подерта спереду, трішки ззаду, трішки по боках.

Але спідньої сорочки не видно, бо революція знає одну гармонію фарб: червіньковий з кольором „хакі“, тому й сорочка була зелена—тіні з бур'янів упали на сорочку.

От.

Капелюшок... а на нім п'ятикутна зсря.
Цього досить? А то ще: під капелюшком го-
лена голова—не для моди, а для походу, для
простору.

І нарешті —

— чоботи.

Ну, тут ясно:

подивіться на малюнок, той, що за ди-
тинства.

Досить?

А тепер про її зовнішність, а потім—

— про неї...

... Зовнішність.

Русява? Чорнява?

Ясно—жучок.

А втім, це не важно...

... Очі... ах, ці очі... Я зовсім не роман
пишу, а тільки маленьку пісню.

Але треба й про очі.

Очі—

— теж жучок.

Іще дивіться на її очі: коли на бузину
впаде серпневий промінь, то теж її очі.

А от ніс (для баришень · скандал!)... ніс—
головка від цвяшка: кирпатенький (Кир-
пик!—казали й так, поза очі тільки).

Ну, ще зріст.

Ясно: „кіт у чоботях“.

А втім, я зовсім не хочу ідеалізувати товариша Жучка, я хочу написати правду про неї—уривок правди, бо вся правда,—

— то ціла революція.

Тепер мій читач чекає від мене, мабуть, цікавої зав'язки, цікавої розв'язки, а від „кота в чоботях“—загальновизнаних подвигів, красивих рухів—

— іще багато чого.

Це даремно.

Ми з товаришем Жучком не міщани, красивих рухів у нас не буде.

У товариша Жучка не буде.

За цим звертайтеся до гітарних героїв гітарних поем.

Товариш Жучок—це тільки „кіт у чоботях“ із жвавими рухами, з бузинковим поглядом, що ходить по бур'янах революції і, як муґаль, тягне сонячну вагу, щоб висушити болсто...

А яке—ви сами знаєте. І тільки.

А зав'язки—розв'язки так від мене й не дочекаєтесь. Бо зав'язка—Жовтень, а розв'язка—сонячний вік, і до нього йдемо.

Розвязка в гітарних поетів... От: „вони поцілувались, кінець“, або „О, моя Дульцінеє! Всаджу собі оцей чингал... Умирає...“

Ми з товаришем Жучком цього не знаємо. Правда, подвиги є, але вони не наші...

— А чий?

— Ви подумайте!

Так от. Це не роман—це тільки маленька пісня, і я її скоро скінчу.

II

В цьому розділі я оповідаю про невеличкий подвиг...

— *А чий? Ви подумайте!..*

... Зима, фуга, буруни, іще буруни...

Потяг, залізниця й рейки, рейки в степ.

На Кубань! На Кубань! На Кубань! Довго паровик борсається в депо: і тут—у депо, і там—у депо..

І тихо в мовчанці стоять снігові станції: може, знову ми будемо бігти сюди розгублені, з запаленими очима, а за холодними станційними будинками завиють вовки на журний холодний семафор.

Але сьогодні ми їдемо на Кубань, бо віримо в свої запалені очі.

— Товаришу Жучок!

Так, і товариш Жучок!

... А чому вона в цьому полку, ви, звичайно, не знаєте й ніколи не визнаєте, бо й я не знаю, а брехати не хочу: це уривок правди, а вся правда—то ціла революція.

... На кожній станції тільки й чути:

— Козаки! Козаки!

Всюди козаки, всюди бандити.

Тягнеться потяг, як ледачі воли в поле, як ледачі воли з поля.

Степ. Раптом:

— Стоп!

— Що таке?

— Нема палива.

· · · · ·
— Товаріщі! Всеросійська кочегарка в небезпеці!

Д'ех, яблучко, куда котішся,
Попадьош до Краснова—не воротішся,

І раптом:

Ой, на горі та жінці жнуть.

— ... Ей, ви, хохли! Чого завили. Буде панихидити—і так сумно.

... Степ. Фуга. Буруни й ще буруни.

— ... Єфто п'ятой вагон—антірціональної.

І скажу я тобі, братяц, про народи. Латиш—
єфто тіш, смірної народ, мудрай; оврей—
тож нічяво. Ходя—катаяць аль тутарін—су-
варай і вернай народ. А вот єфто хохол—
паняхіда: как завоя про поля аль про дев-
чину—тякай!

... Степ. Фуга. І рейки—рейки.

— Козаки!

— Козаки!

— Де? Що? Як?

— Хто паніку робить? Сволочі!

Вискакують сотні „наганів“, „бравнінгів“,
„гвинтівок“.

Дехто дивиться з тугою, дехто готує на-
бої, дехто сів на тендер і полетів: паровик
одчепився й летить по паливо.

— Товаришу Жучок, вам не боязко? Ко-
заки!

Усміхається: в їхнім селі були козаки.
О, вона добре знає, що то—козаки. І чогось
засмутніла, замислилась.

... Довго білі широкі поля. Довго паро-
вик не приходить. Нарешті приходить. Тоді
знову відходить у дикий і німий степ.

... Від станції до станції, від холодної ночі
до холодної ночі.

Палива нема. Коли ніч, тоді тріщать станційні паркани, і тріщать і дивляться з тугою обідрані діряві вагони:

... „Поїзд генерала (імя рек)“.

... Від дикої станції до холодної ночі, від дикої ночі до холодної станції.

... Товариш Жучок дістала палива. А дістає так:

— Тьотю, дайте оцю паличку.

— Що?

— Дайте оцю паличку.

— Бери.

Взяла.

— А може ще дасте?

Подивиться „тьотя“:

... Жучок: „кіт у чоботях“.

Іще дає.

... Товариш Жучок заливається:

— Ха! Ха! Обдурила тьотю!

А вона зовсім не обдурила, вона просто— жучок!

Ах, ці жучки в чоботях, вони конче не дають мені покою! Коли я буду відомий письменник, тоді я напишу велику драматичну поему: „Кіт у чоботях“.

. . . . .

... Тріщить чавунна пічка—паливо. За вагоном летить, виє дика фуга.

Їдемо на Кубань.

—... Отак... не так. (Це товариш Жучок).

Отак... не так...

Біля пічки одиниця вагону—може я, може хто інший, може всі ми.

Вона вчить, як залатати пропалену шинелю.

Але вона каже:

— Дурня нічого валяти. Думаєш, як приїдеш додому, то я з тобою буду і тепер панькатись? Дзуськи! Як би не так!.. На, ший!

Вона нам обід варить, вона наша куховарка—і тільки. Вона безпартійна, але вже має в торбинці товстеньку книжку „Что такое коммунизм“ (без автора)... Издание N-го боевого участка рабоче-крестьянской Красной армии.

... Іноді ми їй кажемо:

— Слухай, товаришу Жучок! Чи не можна з тобою пожирувати?

Тоді ми чуємо:

— Дзуськи!

Ми регочемось, бо знаємо, що не всім „дзуськи!“—у нас є молодий „пареньок“—так

зветься, так звемо: „пареньок“. Він теж кирпатенький, і ми вже бачили, як він обіймав її, і вона мовчала.

... Ну, то їхнє діло.

... Але вона нас конче дивувала, вона іноді вживала таких слів, вела такі промови, що ми лише роти роззявляли.

Безумовно, коли ми думали тільки про ворога, вона ще про щось думала.

— Чи не скінчила ти бува гімназію?—сміявся дехто.

Вона комічно сплескувала руками:

— Гімназію? Гімназія для панів. А для нас—дзуськи!

Тоді один незграбний хохол авторитетно заявив:

— Це паходной Ленін...

— Да руки порепані.

... А за вікном стояла туга і звисала туга з дроту, що йшов, відходив за стовпами, невідомо куди.

... Хуртовина, морози, станції з заметеними дзвонами, зрідка туга на дріт, а завжди:

— Д'ех! Революція—так революція!

А потім знову холодні вагони, довгі потяги, потяг, як воли, і раптом:

- Стоп!
- Що таке?
- Нема палива.

Паровик одчеплюють, паровик летить у темну дику фугу, у дикий німий степ.

· · · · ·

Тільки забув я ще сказати:

Частенько, коли потяг зупинявся на станції „на неопредельонное время“, товариш Жучок, упоравшись біля походної кухні, виходила з вагона невідомо куди, і довго її не було. А відтіля вона приходила завжди в зажурі.

Чого в зажурі?

Це буде видно далі.

· · · · ·

Плака́ти! Плака́ти! Плака́ти!

Гу-у! Гу-у!

Бах! Бах!

Плака́ти! Плака́ти! Плака́ти!

Схід! Захід. Північ. Південь.

Росія. Україна. Сибір. Польща.

Туркестан. Грузія. Білорусія.

Азербайджан. Крим. Хіва. Бухара.

Плака́ти! Плака́ти! Плака́ти!

Німці, поляки, петлюрівці—ще, ще, ще...

Колчак.. Юденіч. Денікін—ще, ще, ще...
Плака́ти! Плака́ти! Плака́ти!
Місяць, два, три, шість, двадцять... ще,
ще, ще...
Гу-у! Гу-у!
Бах! Бах!

· · · · ·
Мчались місяці...

Минуло... я не знаю, скільки минуло: може
це було вчора, може позавчора, а може про-
майнуло двісті літ?

Коли це було?.. А може це васильковий сон?
— Не знаю!

І от—літо, степове літо. Це степи біля
Дніпра—недалеко Дніпро.

... Тепер ночі в літніх степах.

Це так чудово, так каламутно!

Знаєте? Сидиш у степу й думаєш про
тирсу.

Це так чудово: думати про тирсу, коли
вона таємно шелестить, коли шелест зай-
чиком: плиг! плиг!

Це так чудово!

Ах, який мене жаль бере, що мої попе-
редники змалювали вже степ уночі. А то б
я його так змалював —

— їй-право!

... Я приїхав.

На третій день одержую записку:

„Товариш, ви, кажеться, приїхали ещо в п'ятницю. Преплагаю немедленно зареєстріроваться в ячейке“.

Кажу:

— Секретар, мабуть, жоха, із старих партійців.

Товариш усміхнувся:

— Тебе дивує записка?.. „Это чепуха“. От ти ще понюхаєш дискусію. В печінках мені сидить оця дискусія.

Я зацікавився.

— Що за дискусія?

— Почекай, сам узнаєш.

І не сказав.

... Я пішов.

— Де кімната ком'ячейки?

— Он!

Входжу.

Дивлюсь—щось знайоме. Думаю, пригадую й раптом згадав: та це ж „кіт у чоботях“.

Ото штука!

— Ви секретар ком'ячейки?

— Я...

— Вас, здається, товариш Жучок?

— Так.

— Ну, так ми з вами знайомі. Пам'ятаєте?..

Вона, звичайно, все пам'ятає, але вперше зареєструвала мій партквиток, а потім уже говорила.

... Ясно: минуло стільки-то часу. Товариш Жучок дочитала—прочитала „Что такое коммунизм“ (без автора). Издание N-го боевого участка рабоче-крестьянской Красной армии. І тільки.

А інше так просто: ходить „кіт у чоботях“ по бур'янах революції і може й сам не знає, що він секретар ком'ячейки, а потім узнає й пише:

„Предлагаю немедленно зарегистрироваться“.

Одно слово, я, мабуть, і не здивувався, тим паче, що минуло так багато часу, а „кіт у чоботях“ і тоді вже був —

— „паходной Ленін...“

І, треба щиро сказати, друге видання Леніна — „паходной Ленін“ — таке ж іноді було суворе й жахне.

От малюнок:

Я завинив.

Товариш Жучок очі драконом:

— Товаришу! І вам не соромно?

— Дозвольте... я ж... їй-право... я ж...

Товариш Жучок очі драконом:

— Ваш партквиток!.. Давайте!

Віддаю.

Пише:

„Товарищ такой-то в таком-то месяце пропустил столько-то собраний. Получил выговор от секретаря ком'ячейки с предупреждением винести его недисциплинованность на обсуждение общественного мнения партии посредством партийного суда на предмет перевода в кандидаты ілі окончательного ісключенія із наших коммуністических рядов.

Подпись“.

Точка.

Коротко.

Ясно.

І—трішки того... ніяково.

... Звичайно, як і тоді (тоді—в дикім степу) на ній колір „хакі“, бо революція знає одну гармонію фарб: червіньковий з кольором „хакі“. Як і тоді: величезні чоботи не на ногу. Як і тоді:

— Дзуськи!

Як і тоді: бузиновий погляд, бузиновий

сміх і носик—голівка від цвяшка: кирпатенький.

... Як і тоді, були ночі, але вже не холодні, а теплі, замріяні—літні степові ночі.

Тільки тепер тривожили нас не козаки, а бандити-лісовики тривожили наш тил. А з півдня наседав розлютований, поранений (добивали) ведмідь з білого кубла великої російської імперії.

А от дискусія (у печінках сидить!).

Є ходяча фраза: треба бути на чеку і не забувати про чеку.

Зробили перефразовку.

— Дискусія—це бути на чеку, щоб не пасти в секретарську чеку.

Товариш Жучок каже:

— Сьогодні вечір дискусії!

Ми:

— О-ох! У печінках вона сидить! (це, звичайно, не вголос).

— Товаришу! Дайте мені на хвилину „Азбуку комунізма“.

— Ах, не мешайте, товарищ. От я і забил: как ето? Фу, чорт. Значіт, капіталізм імеєт трі признака: найомний труд... найомний труд... найомний труд...

Хтось підказує:

— Монополізація средств проіводства. І...

— І ідіте ви к чорту, сам прекрасно знаю.

... А от на другім краю:

Рі — Камедія! Как все заволновалісь. Товарищ Ларіков, невжелі ви не волнуєтесь? Не Верю. Не поверю, щтоб ви всьо зналі.

Це до одного з тих, що все знають:

— Ну, от, еслі ви всьо знаєте, скажіте: когда Тьер разбіл великую французскую комууну—в 71 ілі в 48 году. А? От скажіте.

— А ви, товарищ Молодчіков, не хітріте, не випитивайте, скажіте просто, что ви не знаєте. І тогда я вам скажу.

Молодчіков червоніє, і я червонію, і багато з нас червоніє, бо більшість із нас—це ті, що нічого не знають, але цього ні в яким разі не скажуть.

— Це ж дурниці—ці дискусії, наче ми шкільники.

— І правда. На чорта це? Це ж буржуазна метода освіти. Не достає ще екзамена з інспектором.

Іще чути:

— Да, наконец, дайте мне на мінуту „Азбуку комунізма“.

— Фу, чорт, снова забил. Капіталізм має три признака: монополізація виробництва... монополізація виробництва...

— От бачите, все ж одно не знаєте.

— Ах, оставьте меня, товарищ...

Нарешті вечір.

Так: за вікном, як і в інших моїх оповіданнях (не всіх)—громи гармат, а десь у травах, а потім на дорозі—кавалерія. Наша? Кажуть, не наша. А чия? Не знаю. Може ворожа кавалерія, може, рейд.

І хтось тихесенько, за травами—„може завтра тут, де ми сидимо, будуть папірці, ганчірки й дух порожнечі, дух побігу, дух крові“.

Але те забувається.

... Доповідач скінчив.

Товариш Жучок:

— Ну, товаришу Бойко, все-таки я нічого не зрозуміла. При чому тут діалектика, коли сказано—історичний матеріалізм? Ви як думаете?

— Дозвольте, товаришу голова, я собственно слова не прохав.

Товариш Жучок очі драконом:

— Як голова, нічого не дозволяю, а, як товариш, прошу вас сказати.

Ми говорили, ми плутались (з нами іноді було навіть дурно).

А все це називалось дискусія.

Товариш Жучок казала:

— Дзуськи! Не так. Ану ви, товаришу Молодчиков?

Вона рішуче входила в роль педагога.

А ми бісились, бо в нас було самолюбство. Ми обурювались на нашу бувшу куховарку, на сьогоднішнього секретаря ком'ючейки—на „кота в чоботях“.

... Потім вона бігала, метушилась, збирала жінок, улаштовувала жіночі зібрання, де говорили: про аборт, про кохання, про право куховарки (Ленін сказав).

Кричали:

— Геть сім'ю!

— Хай живе холоста жінчина!

А для плідної жінчини казали:

— Хай буде інтернат, хай будуть спільні прачешні й т. д. й т. інш.

— ... Товаришу Жучок, можна двох любити?

— Це залежить від того, як ви знаєте історичний матеріалізм. Я його погано знаю, а тому й „воздержуюсь“.

.....
Так от —

— багато я написав би ще про товариша Жучка, і це заняття вельми цікаве. Та, бачите, зараз пів на п'яту, і мені треба вже спішити на партзібрання, бо там —

— товариш Жучок № 2, а це значить... проте, коли ви партійний, то ви сами знаєте, що це значить.

.....
Вона написала так:

— Товаришу Миколо (це до мене. Микола Хвильовий). Ви, здається, післязавтра будете вже в Таращанському полку, а я зараз буду в резервній кінноті: там щось махновщина, треба поагітувати. Може, ніколи не побачимось, так я вас хочу попрохати: не гнівайтесь на мене за дискусію. Я знаю, у вас — самолюбство, але в нас — темнота. А поскільки диктатура наша... Словом, ви мене розумієте: нам треба за рік-два-три вирости не на вершок, а на весь сажень. З комуністичним привітом Жучок“.

Але вона сьогодні не поїхала, і ми ще побачились.

Побачились от де.

Уявіть—порожня школа, політвідділ. По кутках, на столах сплять. Це—муралі революції.

Частина з них поїде в полки, подиви, частина ще буде тут, а потім теж поїде в полки, в подиви.

Це бурса революції.

... Було зоряно, а потім стало темно — пройшли хмари.

... Побігла мжичка.

Мжичило, мжичило, і чогось було сумно тоді. Хотів скоріш заснути.

А те в кутку часто підшморгували носом і не давали спати.

--- Товаришу, не мішайте спати!

... Мовчанка.

Мжичка тихо одноманітно біла у вікно. Хотілось, щоб не було мжички й не торохкотіли підводи: нагадували важку дорогу на Москву—іти на Москву, на північ від ворожих рейдів.

— Товаришу, не мішайте спати.

Мовчанка.

... Ви, мабуть, уже знаєте, що то товариш Жучок підшморгувала.

Вона підійшла до мене.

— Ходімте!
Я здивовано подивився на неї.
... Вийшли на ганок.
Була одна сіра дорога в нічний степ, і
була мжичка.
— Ви плакали?
— Так!..
І засміялась:
— Мені трішки соромно... знаєте... буває.
І розказала.
Тоді я взнав, що товариш Жучок, хоч і
жучок і „кіт у чоботях“, але і їй буває сумно
й буває не буває:
— Дзуськи!
Тоді мені кирпатенький носик розказав,
що їй не 19, як ми думали, а цілих 25 ліг,
що в неї вже було байстря і це невеличке
байстря —
— повісив на ліхтарі козак.
Це було на Далекім Сході, але це й те-
пер тяжко.
Це було на Далекім Сході, коли вона
пішла по дорозі за отрядом. А то була ко-
зача помста.
... Я згадав сніговий степ.
... Ішла мжичка.

... Була одна сіра дорога й темні силуети будівель.

А втім, це не диво, що дитину на ліхтарі повісили: було ще й не таке.

Я не збираюсь у вас викликати сльозу.
А от маленький подвиг—це без сумніву.
А чий?—

— Ви подумайте.

... Товариш Жучок № 2,
№ 3,
№ 4,

і не знаю, ще скільки є.

Товариш Жучок № 1 нема.

Зник „кіт у чоботях“ у глухих нетрях республіки.

Зник товариш Жучок.

... Ходить „кіт у чоботях“ по бур'янах революції, носить сонячну вагу, щоб висушити болото, а яке—ви знаєте.

Так:

— піп охрестив Гапка (глухе слово, а от гаптувати—вишивати золотом або сріблом—це яскраво).

Ми назвали —

— товариш Жучок.

А історія назве — — „кіт у чоботях“.

Кіт у чоботях — тип.

Точка.

Коротко.

Ясно.

Все.

Центральна
наукова бібліотека
АН УРСР
Акт № 1993
№ 12 97-7

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ РОБІТНИЧЕ КООПЕР. ВИД-ВО ВУРПС

„УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИК“

ПРАВЛІННЯ—Харків, Палац Праці, пом. 126.

ТЕЛЕФОНИ—8-76, 44-04, 44-05, 29-88.

ЦЕНТРАЛЬНА КНИГАРНЯ ТА СКЛЕП—Харків, пл. Р. Люксембург.

Палац Праці. Телефон 52-05.

ДЕШЕВА ЛІТЕРАТУРНА БІБЛІОТЕКА

Повісті та романи українських письменників, що друкується значними тиражами за приступною ціною

ВИЙШЛО З ДРУКУ

Франко— Воа constrictor. З передмовою І. Лакизи.
Ціна 40 коп.

Нечуй-Левицький—Кайдашева сім'я. З передмовою І. Лакизи. Ціна 45 коп.

ДРУКУЄТЬСЯ

М. Вовчок— Вибрані твори з передмовою І. Лакизи.
Ціна 45 коп.

Грінченко— Під тихими вербами. З передмовою І. Лакизи. Ціна 75 коп.

Франко— Борислав сміється. З передмовою І. Лакизи.

ГОТУЄТЬСЯ ДО ДРУКУ

Нечуй-Левицький—Бурлачка.

Франко—Захар Беркут.

Нечуй-Левицький—Микола Джеря.

97-7

P. N.

N 8767

500-00
„Дешеві бібліотеки“
Видавництва

№ 115.	Виниченко—На пристані	5	коп.
№ 116—117.	Бордуляк—Михалкові радощі	10	„
№ 118.	Васильченко—В темряві	5	„
№ 119—120.	Франко—Іван Новітній	10	„
№ 121.	Любченко—З темного передпокою	5	„
№ 122.	Панч—Перегони	5	„
№ 123.	Яновський—Роман Ма	5	„
№ 124.	Сенченко—Дурень	5	„
№ 125.	Первомайський—19-й рік	5	„
№ 126.	Качура—За 10 „оре“	5	„
№ 127.	Ле—Розбійники	5	„
№ 128.	Кундзіч—На ярах	5	„
№ 129—130.	Панч—Там, де верби над ставом	10	„
№ 131—133.	Шолом-Алейхем—Два антисеміти	15	„
№ 134—136.	Шолом-Алейхем—13 спод. штатів	15	„
№ 137—139.	Шолом-Алейхем—Етап	15	„
№ 140—142.	Микитенко—Брати	15	„
№ 143.	Франко—Цигани	5	„
№ 144.	Глібов—Байки	5	„
№ 145.	Козоріс—То був злодій	5	„
№ 146.	Бордуляк—Мати	5	„
№ 147.	Джекобс—Іспит	5	„
№ 148.	Франко—Лесишина челядь	5	„
№ 149.	Дж. Лондон—Сивашка	5	„
№ 150.	Дж. Лондон—Людина з рубцем на щоці	5	„
№ 151—152.	Федько-Халамидник	10	„
№ 153.	Хвильовий—Кіт у чоботях	5	„
№ 154—155.	Українські пісні	10	„
№ 156.	С. Руданський—Співомовки	5	„

109

206-016

4908